

محل مطبعه و اداره :

جفـال اوغلندۀ امنيت
صندوغي جوارندۀ
شنكول يقوشندۀ
۲۲ نومبرو

مستشرقین

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمزه ووافق آثار
جدیدہ مع الممنونیه
قبول اولنور

درج ایدلمہین آثار اعادہ اولنماز

دیر ، فلسفہ ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، و سیاسیاندرہ و بالخاصہ احوال و شئوہ اسلامیدر بحث ایرد و هفته دہ بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

در سعادتدہ نسخہ سی ۵۰ پارہ در

قیرلہ دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسہ سنوی

۲۰ غروش فضلہ آلنیر

آبونہ بدلی

سنہ لکی	التی آیلنی	غروش
ممالک عثمانیہ ایچون	۶۵	۳۵
روسیہ	۶۵	۳۵
سائر ممالک اجنبیہ	۱۷	۹

آلتیجی جلد

۶ ربیع الآخر پنجشنبہ ۲۴ مارت ۳۲۶

عدد : ۱۳۵

حکومت ملتک حتی ، فداکارانی ، همتی نسبتند قوت بولور ، شوکتی قدرتی چوغالتیر . و مات چالیشمایه مجبوردر ؛ چونکه حائر اولمق ، الله ایتک ایستدیکی هر حق شهسزدر که بروظیفه نك قارشیلغیدر . او وظیفه ده اوحق الله ایده جك واسطه لره باش اورمق ، چالشمقدیر .

بزم سلامتیزی ، ترقیمیزی ، راحتیزی ، ثروتیزی ، حیاتییزی ، هرشیدن عزیز ، هرشیدن ، حیاتدن بیله قیمتدار بیلدی کمز و او بیله بیلیمک لازم کلهن حیثیت و ناموسمیزی ، عثمانلیق حیثیت و ناموسنی آیاقلر آلتنه المق ، چیکنه مک ، لکله مک ، زهرله مک ، اولدورمک ایچون یوزلرجه سنه دن بری اوغراشان بوکیزلی و کیزلی فقط یایدق لری فنالقلرله پک آشکار اولان ملعون و آچاق دشمنلر مزدن انحق جدی ، حقیقی و اصولنده دواملی بر بوقوتاز سایه سننده قورتوله جغز .

بولنیقه اقتضاسی اوله رق ، یونانستان ایستهدیکمیزی یاپسده رسماً بوقوتازی قالدیرمق مجبوریتنده بولونسق بیله بزم ، بزم شمدی به قدر یاپیلان فنالقلری ، بوفنالقلر دولاییسیله چکدیکمیز درد لری اونو تاممالی ایچمزدکی دشمنلرک بزم عصرلردن بری کیزلی یایدق لری بوقوتازی بزمده اولره قارشى یایمقده دوام ایده جکمز ناموسمز ، عثمانلی ناموسی اوزرینه آند ویرمه لی ، یمین ایتلی یز ، بو بزم ایچون بروظیفه ، اک بویوک ، اک مقدس ، اک وطنپرورجه سنه بروظیفه ، برحمیت و عثمانلیق وظیفه سیدر . اولر . بزم یایدق لری سزدریمه یورلر . و کیتدکجه آرتان کیتدکجه شدتلرین بر غیرتله ، بر عزمله ، بر ثباته ضررمزه چالیشیور ، محومزه یورو یورلر . بزمده کنیمیزی ، حقیمیزی و حیاتییزی قوروومق ایچون پک طبعی بر صورتده کنندیسنی کوستردن وظیفه مزی یایمالی ، کنندی سلاحلرله کنندیلرینی وورمالی یز . بزمده اولرکی ایچاقده کل ؛ فقط اولر قدر و بلکه دهابیوک بر عزمله ، بر متانتله بر غیرت و هوسله چالیشمالی یز و چالیشم . اولرک سحیلری نه قدر حقسمز ، امللری نه قدر غیر مشروع ایسه ، بزم مقابله مز اوقدر حقلی ، اوقدر مشروع ، اوقدر عادلانه و ناموسکارانه در . چونکه بزم ، کیمسه به فناللق ایتک ایچون دکل ، بزم فناللق ایدله سنه مانع اولمق ایچون سلامتیزی ، حیاتییزی و شرف حیثیتمیزی قوروومق ایچون چالیشه جغز ، چالیشمالی یز و چالیشم . یوقسه عزیز وطنمز ، مقدس طوپراقلمز ، اجدادمزک شهیدلکی اولان یرلر مز دایما تهله که آلتنده قالمقندن قورتوله ماز . وطنی تهله که ده کوروبده مالیه ، جایله بوتون قوت و موجودیتیه اونى قوتارمایه ، اونى دوشمکده بولندینی اوچورومدن چکمه که قوشمایان بر انسان ، هیچ برملت هیچ بر دیننده بروطنداش و دیندار صایلمماز هله عثمانلی ، خصوصیه اسلام اوله ماز . بزم او اچاقلردن دکیلز و اولمادیغمیزی کوسترملی ، اثبات ایتلی یز و ایدم .

ایشته ای قارداشلر ، ای مرد ، یورکلی عثمانلیر ! کلیکمز ، بویله بر صاف و تمیز بر یورکله ، بویله جدی و صمیمی بر حسن نیتله ، بوتون قیرلماز و چوزولمز بر عزم و متانتله ال اله ویرم ، دوستلرمیزی ، وطنداشلرمیزی ، اینجتمه دن ، بزم آزیحق اییلکی طوقونالره ، هیچ

اولمازسه کوتولک ایتیه نلره اک اوفاق بر ضرر ویرمدهن شوایشی ، شو بویوک غزایی موفقیته باشه چیقارمق ایچون یاپیله حق هیچ برشیدن چکیمه یلم . قالدیشم ، چالیشم ، اوصانچ کتیرمکدن ، ییلمقندن ، تنبلک ایتمکدن اوزاق قالم . بو بویوک و مقدس محاربه دن ، وطن ایچون آچدیغمز بو غزادن یوزومزک آقی ، آلنرک آچیقلی ، کوکسمزک قاربایق لری ایله چیقمايه آند ویرم و موفق اولم . بونه بویوک ، نه مقدس ، نه مبارک بر موفقیته اوله جقدر ! بوده بر محاربه در . آرده شهید و یرسه ک بیله که احتمالی یوقدر . صاقینایلم ؛ فقط غازی بر ملتک ابداً غازی اولادلری اولدیغمیزی اثبات ایدم . اوزمان دنیاده ، آخرتده بزمدر .

مقصدمز وطنمزک سعادت و سلامتیدر ؛ مسلکمز شریعتک ، وجدانک کوستردیکی هدایت مشمله لریله آچقدیر . هایدی وطنداشلر : « یار دیمجیسیدر دوغرولرک حضرت الله »

۲۸ صفر سنه ۱۳۲۹ - ۱۵ شباط سنه ۱۳۲۶

عصر حاضرده اسلاملر

— ۴ —

بخارا

عظمت ، شوکت ماضیه سی تسلیم کرده انام بولنسان بخارا خطه اسلامیه سننده شوعصر جلیلتک تأثیرات محسنه سندن اولمق اوزره برولوله انتباه باشلامشدر .

او خطه که تورکلری آغوش شفقتنده بیوتمش ، جهانگیر تورکلرک مهد ظهوری اولمش ، او غضنفر تورک اولادینی ، قوام انسانیتی تشکیل ایتک اوزره شرقدن غربه ، غربدن جنوبه ، جنوبدن شماله قدر کوندرمشدر . او اولادکه بر برینک قاننه ، جانده صوصامش اقوام و عشایر مختلفه انسانیه یی زر جناح هایه تنده بولندرمش ، صاعقه کی ظالم لره بیننه اینمش ، نور رحمت کی مظلوملرک امدادینه یتشمش ، بیوک بر جهاد ، بیوک بر غیرت ایله جمعیت بشریه نك تأمین سلامت و تعالیسنه خدمت ایتمشدر .

او بخارا که دارالعلوملر نده ، دارالفنونلر نده یتشدر دیک بیکلرجه علما ، فضلا ، و حکما سنی مدنیت اسلامیه نشری ایچون آسیانک اک هجرا کوشه لری نه کوندرشش ، نام قدیمی اولان (محات) نامنی ترک ایتدیره رک ، جهانیه کنندیسنی « مرکز علوم » ، « مجمع علوم » طانتدیرمشدر .

او مرکز علومده یتشمش اعظام ، علوم اسلامیه به ، علوم مدنییه به عائد یازدق لری بیکلرجه آثار ایله جمعیت بشریه نك تعالیسنه ابراز خدمات ایتمشدر .

حتی بر عصر اولنه کلنجیه به قدر غرب دارالفنونلر نده او آثاردن بر قسمی تدریس و تعلیم ایدلمشدر . خلاصه بخارا نك یتشدر دیک فلاسفه ، اسلامیتک مابه الافتخار ذواتیدر .

او بخارا که حضرت قتیبه نك فتحندن اون اوچ عصره قریب بر

زماندن بری حاکمیت اسلامی سنی رخنه دار ایتمه مشدر ، همان استقلال اسلامی سنی بر شکل ملیده اوله رق اداره ایتک اوزره بولمشد . فقط اون اوچنچی - عصر او اخیزینه طوغری عالم اسلامک باشنه کلن فلا کتلدن بخاراده آزاده قالمامشد .

۱۳ نجی عصرده بخارا عنعنات ماضیه سنه ، خدمات علمی سنه ، اجتهادات مدنی سنه منور اوله رق ، آتینی اونوده رق خواب غفلته طالمشدی . او یالکزر رؤیاسنده ماضی سنی تخیل ایدر ، استقبالی کورمزدی . موجودیت ملیه محافظه سنی خاطرینه بیله کتورمزدی .

حتی اون اوچنچی عصرک نصف اخیزینه طوغری بوندن ۴۳ ، ۴۵ سنه اولاری ، زرفشان وادیلرنده روس طوبلرینک طراقة دهشت انگیزی بیله ار خواب غفلت زده دی او یاندردمدی . بخارانک احوالی پریشان ، استقلالی متزلزل ، توندن کونه بر انحطاط او چورومنه طوغری یوارلمقده ایدی . دیگر طرفدن رقیبلر کوزلرینی درت آچمشلر ، بخارایی حاضر برلقمه دیه یوتمق ایستورلردی .

حکام ظالم ، اهالی جاهل ، رقیبلر مستفید ، وطنلر مغفوم بر حالده ایدی . بیک ایکی یوز یتیم بوقدر سنه دئیری هوای صاف اسلامی یه ایله یشامش ، کونده بش دفعه « الله اکبر » صدالرینی دره لرینه تپه لرینه ظنین انداز ایتدکن صکره عرش اعلا یه اصعاد ایتدیر میه آلیشمش او مبارک وطن ؛ دائما تحت تهلکه ده بولنوردی . سینه صافنده پرورده ایتمکده اولدینی بو اولادک نه قدر سونوک ، نه قدر حسسز بولندینی ادراک ایدره رک دائما محزون ایدی . چونکه بو حسسز ، روحسز اولادک الله قالدقجه بر کون انک هوای صافی اخلاص ایدیه جک ، آنک دره لرینه ، تپه لرینه صدای نقوس عکس ایدیه جکدی . ایشته او مبارک وطنک بتون دشوونجه سی ، بتون آلام واکداری بو ایدی ، بوندن عبارت ایدی . وطن پروران تهدید ایدیلر ، آصیلر ، کسلیلر ایدی . وطن ایله برابر اولادی ده خاک هلاکه طوغری کیتمکده ایدی . وطن بی کس ، وطن بهجور ، وطن خراب ، وطن پریشان اولدینی بر صروده ایدی که غربدن شرقه طوغری یاییلمقده اولان اون دردنجی عصرک امواج انتباه کارانه سی بخارا حدودینه واصل اولمشدی . اوسیل مدنیت بخارا ایچنده طراقلر حصوله کتوره رک ایلمک مکتبلرک قاپولرینی آچیه باشلامشکن ، اسلامیتک تعالی سنی ، وطنک سلامتی آرزو ایتمین بر گروه متغلبه بو جریان قارشو قویتمق ایسته مشلردی . مدنیه انتباهه مخالفت ایتمه نک نه قدر مخاطره لی بر حرکت اولدینی انلر تقدیر ایتمکدن عاجز ایدیلر . چرنکه جاهل ایدیلر . هیچ مدنیت جریانلرینک اوکنه طور ولورمی ؟ او انتباه یواش یواش بخاراده یرلشمه به ، غفلت زدکانی برر ، برر او یاندیرمه یه باشلادی . بخارا داخلنده بر طاقم جریانلر حصوله کتوردی . فقط خائن وطن اولان متغلبه اکثریت اوزره موقع اقتداری تشکیل ایتمکده بولندقلرندن وطن پرورانک تشبثاتی نتیجه پذیر اوله میوردی .

ایشته بوهنگامه یوسیتده ایدی که ۱۳۲۹ سنه سی محرم الحرامی طلوع

ایدهرک بخارا سمانی نورلره غرق ایتدیکی کبی بخارا وطنک امدادینه یتشمک انتباه اسلامیانک انتشار و تعمیمه خدمت ایتک اوزره امیر عالم خان حضرتلری تحت موروثلرینه اجلاس اولدی . بویکی ای طرفنده بخاراجه اجراسی الزم بولنان بر چوق فرامین هایونی صدور ایتش ، پیدرپی اجرا اولنیه باشلامشد . بوسورتله از مبارک وطن بر چوق تهلکه لردن قورتلمش ، اغوش المننا کنده محفوظ بولندردینی اجداد عظامک روحی سویمش ، وطن پروران ایچون دوره فعالیت باشلامشد .

بخارانک احوال پریشانی بهانه ایدهرک الحاقی وردزبان ایدن رقیبلر صامت اوله رق قالمشلردر . حتی الحاقی صورت قطمیه ده روسیه حکومتدن طلب ایدن « ن . و . » « م . و . » « س . ا . » کبی بر چوق مطبوعات ، بوکون بتون امیددی امیر جدیدده بولمشلر ، بر چوق اصلاحات پروژه لر یه باش مقاله لرینی بخارایه حصر ایتیه باشلامشلردر . حتی پترسبورغک ان بیوک غزته لرندن بری برقاج باش مقاله سنی بخاراطرز اصلاحاته حصر ایدهرک بر چوق موادی بخارانک سعادت وسلامت استقبالی سنی ایچون الزم بولیوردی . طیه و تجارت مکتبلرینک کشادی . اجرای سربستی تجارتی ، تجارت مرکز لرینک احداثی شوسه ، دیر یول ، تاغرافک نواحی مملکت ته تمیدی کبی (منفعت مقابله) بی موجب بر چوق شیلری اهم بولیوردی . فقط بونلر نه قدر کوزل شیلر ایشه ده یه بخاراجه اهم اوله میزدی . هر شیدن اوت هر شیدن مهم اولان بخارانک اوشمعه دار شهرت علمی سنی شرف و حیثیتک اعاده سی ایدی . چونکه علمسز ، حسسز بر مملکت ایچون او اثار مدنی یرلیرک اضمحلالندن بشقه بر شی تأمین ایتمز . اوسترالیا ، جاوا ، هاوای ، افریقا و بشقه بر چوق ممالکده ساکن یرلیرلر . خراب و پریشان اولمیرینه ، وطن جدا بر حالده موقع اسارتده قالمیرینه سبب ؛ علمسز ، روحسز بولندقلری بر حالده خارجدن عکس انداز اولان مدنیتک مملکتلرنده حصوله کتیردیکی اثار مدنی شمانه لری دکلر در ؟

ایشته بونلری تقدیر ایدن حضرت امیر جدید ؛ اصلاحاته اولای یرلیرک موقع علملرینی اعاده ایدیه جک بر صورتده باشلامشلردر . شمدی یه قدر اجراسنه باشلانان اصلاحاتی یه بو صحیفه لرده ایریجه تشریح ایدهرک قارئین کرامه عرض ایدیه جکز .

نور علی زاده

غیاث الدین حسنی

حضور عالی لرینه

افندم ؛

ولوکه جزئی بر مدت ایچون اولسون قلمکزی توقفه مجبور ایدیه جکمدن عفویکزی طلب ایلرم . بوکاده جسارت ، سز لره مقصدینه آز چوق واقف بولونمقلغمدر .